

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โดยปกติการเกิดมาเป็นมนุษย์หรือเป็นปัจเจกชนหนึ่งๆ นั้น เป็นการมีตัวตนในข้อเท็จจริง กล่าวคือมีการเกิดมาเป็นตัวเป็นตน มีสภาพร่างกายที่เรียกว่ามนุษย์ (Person) มีสภาพบุคคลตามธรรมชาติ แต่ในทางกฎหมายนั้น การจะเป็นบุคคลตามกฎหมายต้องมีองค์ประกอบในหลายๆ ด้าน รัฐแต่ละรัฐจึงมีการรับรองสภาพบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งเป็นการยอมรับการมีตัวตนตามกฎหมายของรัฐนั้นๆ เมื่อมีสภาพบุคคลก็ย่อมเกิดสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ตามมา เช่น สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน (Fundamental Human Rights) หรือสิทธิทางแพ่ง/สิทธิพลเมือง (civil rights) เป็นต้น

แนวคิดพื้นฐานของรัฐสมัยใหม่ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ยอมรับหลักการที่ว่า รัฐย่อมมีอำนาจอธิปไตยเหนือประชากรและดินแดนของตนเอง รัฐเจ้าของดินแดนที่เกิดหรือรัฐเจ้าของตัวบุคคลของบิดามารดา จึงมีหน้าที่ในการจัดการประชากรของรัฐตน หรือบุคคลที่มีภูมิลำเนาในดินแดนของรัฐตน โดยการรับรองความเป็นบุคคลตามกฎหมาย (State Recognition) และต้องให้การคุ้มครองต่อบุคคลนั้น (State Protection) ในฐานะคนชาติ (National) เนื่องจากมีสัญชาติของรัฐตน หรือในฐานะพลเมือง (Citizen) ซึ่งหมายถึงเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาตามกฎหมายมาชดอยู่ในรัฐตน และภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องรัฐในการจำแนกสถานะบุคคล มีการจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) คนชาติ (National) อันหมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติของรัฐเจ้าของตัวบุคคลและ 2) คนต่างด้าว (Alien) ซึ่งหมายถึง บุคคลที่ไม่มีสัญชาติหรือมีสัญชาติของรัฐหนึ่ง แต่ไปปรากฏตัวอยู่ในอีกรัฐหนึ่งซึ่งไม่ใช่รัฐเจ้าของสัญชาติ

ปัจจุบันในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ยอมรับว่า บุคคลทุกคนต้องได้รับการรับรองความเป็นมนุษย์ (Human Being) จึงจะถือว่าบุคคลนั้นมีตัวตนทางกฎหมาย หรือเป็นการรับรองมนุษย์ว่าเป็นบุคคลทางกฎหมาย (Recognition of Legal Personality) และเมื่อรัฐให้การรับรองบุคคลที่ปรากฏตัวในรัฐของตนแล้ว บุคคลซึ่งได้รับการรับรองนี้จึงมีพยานหลักฐานหรือเอกสารที่สามารถใช้แสดงการรับรองความเป็นบุคคลตามกฎหมาย หรือสามารถใช้พิสูจน์ตนได้ว่า บุคคลนั้นเป็นใคร สามารถเป็นผู้ทรงสิทธิตามกฎหมาย หรือมีจุดเกาะเกี่ยวของบุคคลกับรัฐใดบ้าง นั่นก็คือ มีเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลนั่นเองในทางกลับกัน บุคคลที่ไม่มีเอกสารที่รับรองความเป็นบุคคลตาม

กฎหมายหรือสถานะบุคคลตามกฎหมายที่ออกโดยรัฐ จึงหมายถึง บุคคลที่ไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล (Undocumented Person)

คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล (Undocumented Person) ที่พบในประเทศไทยมีลักษณะทั่วไป คือ เป็นบุคคลที่ไม่มีเอกสารแสดงตนเนื่องจากไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ซึ่งการที่บุคคลไม่เคยได้รับการนำชื่อ และรายการบุคคลเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรของรัฐ เช่น ไม่ได้รับการแจ้งเกิดในทันที หรือไม่ได้รับการแจ้งเกิดย้อนหลัง ไม่ได้รับการบันทึกชื่อหรือไม่ได้รับการเพิ่มชื่อเข้าสู่ระบบทะเบียนราษฎรของรัฐไทย เป็นต้น ทำให้บุคคลเหล่านี้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย (Personal Legal Status) นั่นคือ ไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐไทยว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล เมื่อไม่มีเอกสารหลักฐานใดๆ ที่แสดงถึงการรับรองหรือยืนยันถึงจุดเกาะเกี่ยวระหว่างตนเองกับรัฐ รวมทั้งเป็นบุคคลที่ไม่มีรัฐใดให้สิทธิอาศัย ส่งผลให้ตกเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย จึงตกเป็นคนไร้รัฐ (Stateless Person) และหากคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลนั้น ไม่มีรัฐโดยยอมรับว่าเป็นคนชาติหรือรัฐเจ้าของสัญชาติ หรือยอมรับว่าเป็นพลเมืองของรัฐ บุคคลดังกล่าวก็ย่อมตกเป็นคนไร้สัญชาติด้วย (Nationalityless Person)

เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ตามวัตถุประสงค์และลักษณะของความสำเร็จในการนำไปใช้ ได้แก่

1. เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่รับรองหรือยืนยันสถานะบุคคลตามกฎหมาย เพื่อยืนยันสถานะบุคคลว่าเป็นคนชาติหรือเป็นพลเมืองในฐานะต่างด้าว เช่น หนังสือเดินทาง หนังสือรับรองการเกิด สูติบัตร ใบมรณบัตร บัตรประจำตัวประชาชน ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ สำหรับคนต่างด้าวที่พำนักอยู่ในราชอาณาจักร ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว บัตรประจำตัวผู้ไม่มีสัญชาติไทย เป็นต้น
2. เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่รับรองหรือแสดงถิ่นที่อยู่ คือ เอกสารที่ใช้เพื่อยืนยันถึงภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ของบุคคล เช่น บัญชีสำมะโนครัวต่างๆ ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย ทะเบียนสำรวจบัญชีบุคคลในบ้าน ทะเบียนประวัติ แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติ เป็นต้น
3. เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่ใช้ประกอบการใช้สิทธิขั้นพื้นฐาน ที่กฎหมายฉบับต่างๆ ของรัฐไทยรับรองไว้ กล่าวคือเป็นเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่ไม่ได้มุ่งหมายรับรอง หรือยืนยันถึงสถานะบุคคลโดยตรง แต่เป็นเอกสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการใช้สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน หรือสิทธิประการอื่นๆ ที่กฎหมายภายในของรัฐไทยกำหนดไว้ เช่น บัตรอนุญาตการทำงาน บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การรับรองสถานะบุคคลด้วยการรับรองสถานะคนเกิดโดยรัฐนั้นสามารถกระทำได้ด้วยวิธีการจดทะเบียนการเกิด ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานตามหลักกฎหมายธรรมชาติที่ว่า

สภาพบุคคลเริ่มขึ้นเมื่อเด็กคลอดออกจากครรภ์มารดา และมีชีวิตอยู่รอดเป็นทารก ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ถือว่าการเกิดเป็นการเริ่มต้นความสัมพันธ์ หรือจุดเกาะเกี่ยวระหว่างคนเกิดกับรัฐเจ้าของดินแดนที่เกิดทันทีที่มีการเกิด ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคนเกิดทุกคนย่อมมีจุดเกาะเกี่ยวที่แท้จริงกับรัฐได้ 2 ประการ คือ 1) การมีจุดเกาะเกี่ยวกับรัฐที่เป็นเจ้าของดินแดนที่เกิดตามหลักดินแดน และ 2) การมีจุดเกาะเกี่ยวกับรัฐที่เป็นเจ้าของตัวบุคคลของบุพการีคนที่เกิดนั้นตามหลักสืบสายโลหิต และในขณะที่เกิดมนุษย์ทุกคนควรจะต้องได้รับการรับรองสถานะความเป็นบุคคลในทันทีที่เกิด ไม่ว่าจะโดยรัฐเจ้าของดินแดนที่เป็นสถานที่เกิด หรือรัฐที่คนเกิดนั้นมีจุดเกาะเกี่ยวด้วย และเมื่อทารกที่เกิดนั้นมีสถานะเป็นบุคคลแล้ว กฎหมายภายในแห่งรัฐนั้นย่อมจะคุ้มครองสิทธิของทารกที่พึงมีพึงได้ตั้งแต่แรกเกิด และแม้ว่าเด็กที่เกิดจะมีตัวตนในความเป็นจริงตามธรรมชาติ แต่การรับรองในทางกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ในด้านของสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการรับรองการเกิดของเด็กทุกคนที่เกิดในรัฐของตนด้วยการจดทะเบียนการเกิด

การจดทะเบียนการเกิด (Birth Registration) นี้จึงหมายถึง กระบวนการที่รัฐเจ้าของดินแดน หรือรัฐเจ้าของตัวบุคคลได้แสดงถึงการรับรองการเกิดของมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งเป็นการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายภายในของรัฐ ให้กับคนเกิดตั้งแต่เริ่มสภาพบุคคลด้วยการบันทึกข้อมูลคนเกิด และถือว่าได้มีการรับรองการเกิดโดยรัฐ สำหรับคนเกิดที่มีจุดเกาะเกี่ยวกับรัฐตามหลักดินแดนที่เกิด หรือหลักสืบสายโลหิตตามสัญชาติของบุพการี ซึ่งการจดทะเบียนการเกิดที่สมบูรณ์มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรับรองการเกิดโดยผู้ทำคลอด หรือผู้รักษาพยาบาลด้วยการออกหนังสือรับรองการเกิด 2) การรับรองการเกิดโดยนายทะเบียนราษฎรด้วยการออกสูติบัตร และ 3) การรับรองสถานะบุคคลในทะเบียนบ้าน ด้วยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

การจดทะเบียนการเกิดจึงเป็นวิธีหนึ่งในการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย (Legal Personality) หรือสิทธิในสถานะบุคคล (Right to Legal Personality) ของเด็กที่เกิด และเป็นการรับรองการมีตัวตนของบุคคล ในทางความเป็นจริงตามธรรมชาติสู่การมีตัวตนในทางกฎหมาย โดยรัฐจะออกเอกสารรับรองการเกิดซึ่งเป็นเอกสารแสดงตนฉบับแรกของบุคคล เพื่อรับรองการเกิดของมนุษย์คนหนึ่งที่จะสามารถใช้ประโยชน์ต่างๆ เช่น ใช้ในการพิสูจน์ตัวบุคคล ใช้ในการแสดงความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างเด็กกับบิดามารดา บ่งบอกให้ทราบสถานที่เกิดอันเป็นข้อมูลสำคัญในการพิสูจน์ทราบสถานะของบุคคล และยังเป็นเอกสารที่สามารถนำไปสู่สิทธิอื่นๆ ได้ตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันหากเด็กที่เกิดไม่ได้รับการจดทะเบียนการเกิด จะส่งผลให้เด็กนั้นกลายเป็นบุคคลไร้สถานะทางทะเบียน (Unregistered Person) ไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล (Undocumented Person) ตกเป็นคนไร้รัฐ (Stateless Person) เป็นคนผิดกฎหมายหรือคนเถื่อน (Unlawful People) ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องประสบภาวะเสี่ยงกับการถูกทอดทิ้ง เลิกปฏิบัติ และถูกละเมิดสิทธิด้านต่างๆ ดังนั้น สิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนการเกิด จึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน

อย่างหนึ่งที่ได้ทุกคนพึงได้รับจากรัฐ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดๆ เช่น สาเหตุของความแตกต่างด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา สัญชาติ ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เป็นต้น

สำหรับรัฐไทย การรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรด้วยการจดทะเบียนการเกิดนั้น แม้ว่าจะมีประเพณีปฏิบัติและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ ที่รัฐไทยยอมรับผูกพันตนเป็นภาคีสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นต้น แล้วก็ตาม ซึ่งส่งผลให้รัฐไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศดังกล่าว เกี่ยวกับการจดทะเบียนการเกิดให้กับคนเกิดทุกคนที่มีจุดเกาะเกี่ยวกับรัฐไทยอย่างแท้จริง แต่การจดทะเบียนการเกิดก็ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับบุคคลบางกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุตรของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ส่งผลให้มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้รับการแจ้งเกิดในแต่ละปี ทำให้บุคคลเหล่านี้ประสบปัญหาด้านต่างๆ ในการดำรงชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ หากคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ซึ่งอาศัยอยู่ในรัฐไทยโดยข้อเท็จจริงนั้น ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมและกฎหมายของรัฐไทย ย่อมเกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐได้ และส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลนั้นๆ โดยตรง เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลเหล่านี้คือ ตกเป็นเหยื่อของผู้ไม่หวังดีและเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในหลายประการเช่น

1. ปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งมีที่มาจาก การรับ - ส่งบุคคลโดยคิดค่าหัวในการนำเข้ามาในรัฐไทย กรณีของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่เป็นแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานข้ามชาติในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2. ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลอาจจะก่อขึ้นเนื่องจากส่วนใหญ่ต้องดำเนินชีวิตแบบหลบๆ ซ่อนๆ จากการจับกุมของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลที่ไม่หวังดีที่ซุ่มจะแจ้งเจ้าหน้าที่รัฐมาจับกุม การดำรงชีวิตจึงประสบความยากลำบากและขัดสน ส่งผลให้คนเหล่านี้อาจก่ออาชญากรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิต หรืออาจก่ออาชญากรรมเนื่องจากได้รับแรงกดดันจากสังคมได้

3. ปัญหาการคอร์รัปชัน การพบตัวและการแก้ไขปัญหาคคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลนั้น ต้องผ่านการดำเนินงานจากหลายหน่วยงาน และอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างนานและล่าช้า ซึ่งอาจเป็นช่องทางในการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การรับรองการเกิดด้วยการจดทะเบียนการเกิดอย่างถูกต้องครบถ้วนจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ทุกคน เนื่องจากการแสดงให้เห็นถึงจุดเกาะเกี่ยวระหว่างบุคคลกับรัฐอันนำมาซึ่งสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ที่มีต่อกัน และโดยปกติแล้วเป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดการประชากรตั้งแต่เมื่อมีคนเกิด ด้วยการใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรับรองการเกิดทั้งกฎหมายภายในของรัฐ และกฎหมายระหว่างประเทศที่รัฐได้ยอมรับผูกพันเป็นภาคีสมาชิก เพื่อให้คน

เกิดนั้นได้รับการยอมรับ และมีตัวตนตามกฎหมาย รวมทั้งเป็นการป้องกันมิให้บุคคล ตกเป็นคนไร้ เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน จึงเป็น สิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน และมีความต่อเนื่อง อาทิ การปรับทัศนคติของ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ การปรับปรุงแก้ไขระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความครอบคลุม และทัน เหตุการณ์อยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคล และความมั่นคงของ รัฐ

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อสร้างความตระหนักรู้ต่อสาธารณะในพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ ของรัฐไทยในเรื่องการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย เกี่ยวกับการรับรองการเกิด
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการรับรองการ เกิด สำหรับบุคคลไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในรัฐไทย
3. เพื่อศึกษาถึงข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะ บุคคลของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ด้านการรับรองการเกิดในรัฐไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย ด้วยการจดทะเบียนการเกิดให้แก่มนุษย์ทุก คนที่เกิดในดินแดนของรัฐไทย หรือคนไทยที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทย เป็นหน้าที่ของรัฐไทยตาม หลักกฎหมายระหว่างประเทศ ด้วยการใช้หลักกฎหมายภายในของรัฐไทยเป็นกลไกในการดำเนินการ กล่าวคือ การใช้มาตรา 15 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพที่รัฐ ไทยใช้ในการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายเอกชน และกฎหมายการทะเบียนราษฎรในการรับรอง สถานะบุคคลตามกฎหมายมหาชนให้แก่มนุษย์บนแผ่นดินไทย

การรับรองสถานะบุคคลหรือความเป็นบุคคลตามกฎหมายด้วยการรับรองการเกิด นอกจากจะเป็นหน้าที่ของรัฐไทยในการรับรองการเกิดของบุคคลที่มีจุดเกาะเกี่ยวกับรัฐของตนแล้ว การ รับรองการเกิดนั้นยังสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของกลุ่มคนต่างๆ เช่น คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล คนไร้รัฐ คนไร้สัญชาติ คนไร้รากเหง้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็น การรับรองว่า บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าถึงและใช้สิทธิต่างๆ ได้ตามที่กฎหมายกำหนดทั้งกฎหมาย ภายในของรัฐ และหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ที่รัฐนั้นเข้าเป็นภาคีสมาชิก ยอมรับ รับรองและ ผูกพันตนไว้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาในประเด็นว่าด้วยปัญหาการเข้าถึงสิทธิในการรับรองการเกิดของบุคคลไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงมี และรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้บุคคลภายในรัฐของตน ให้มีสถานะเป็นบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งศึกษาข้อเท็จจริงจากกรณีศึกษาที่เกิดขึ้น เพื่อแสวงหาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการเข้าถึงสิทธิในสถานะบุคคลของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ด้านการรับรองการเกิดหรือการจดทะเบียนการเกิดต่อไป

1.5 วิธีการศึกษา

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากเอกสารต่างๆ เช่น บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา บทความ เอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ และจากฐานข้อมูลต่างๆ
2. ศึกษา ค้นคว้าจากการทำกรณีศึกษา การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) จากบุคคลที่ประสบปัญหาจริงในพื้นที่ ที่มีคนบุคคลไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในพื้นที่ตำบลย่านยาว อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย และตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนองจำนวน 10 ราย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สังคมมีความเข้าใจในพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศของประเทศไทย ในเรื่องการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย ด้านการรับรองการเกิด
2. ทราบถึงข้อกฎหมายและปัญหาของประเทศไทยที่เกี่ยวกับสิทธิในการรับรองการเกิดสำหรับบุคคลไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในประเทศไทย
3. เกิดข้อเสนอแนะเชิงหลักการและแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ด้านการรับรองการเกิดของประเทศไทยเพื่อนำไปสู่การปรับใช้กับสถานการณ์ปัจจุบันหรืออนาคต

1.7 นิยามศัพท์

1. คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล (Undocumented Person) หมายถึง บุคคลที่ไม่มีเอกสารรับรองถึงความเป็นบุคคลตามกฎหมายที่ออกโดยรัฐ หรือไม่มีเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล แม้ในข้อเท็จจริงแล้วบุคคลนั้นจะมีตัวตนอยู่จริงก็ตาม แต่ไม่มีหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นบุคคลตามกฎหมาย และแสดงถึงจุดเกาะเกี่ยวระหว่างรัฐกับบุคคล บุคคลดังกล่าวจึงถูกพิจารณาว่าไม่มีตัวตนในทางกฎหมาย (Unknown person) และไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่า หมายถึง คนที่ไม่เคยถูกบันทึกตัวบุคคลในทะเบียนราษฎรของรัฐใดๆ ทำให้ไม่เคยได้รับการรับรองจากรัฐใดๆ ว่าเป็นบุคคลที่มีตัวตนตามกฎหมายมหาชนของรัฐ

2. การรับรองการเกิด (Recognition of Birth) หมายถึง การรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายมหาชนของคนที่เกิดโดยรัฐ ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการจดทะเบียนการเกิด กล่าวคือ การรับรองโดยผู้ทำคลอด และการรับรองโดยนายทะเบียนราษฎร

3. การจดทะเบียนการเกิด (Birth Registration) หมายถึง กระบวนการที่รัฐเจ้าของดินแดน หรือรัฐเจ้าของตัวบุคคลได้แสดงถึงการรับรองการเกิดของมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งเป็นการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายภายในของรัฐให้กับคนเกิด ตั้งแต่เริ่มสภาพบุคคลด้วยการบันทึกข้อมูลคนเกิดและถือว่าได้มีการรับรองการเกิดโดยรัฐ สำหรับคนเกิดที่มีจุดเกาะเกี่ยวกับรัฐตามหลักดินแดนที่เกิด หรือหลักสืบสายโลหิตตามสัญชาติของบุพการี กล่าวคือเป็นการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดของคนเกิด เข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎรของรัฐและเป็นการรับรองการเกิดโดยรัฐ

4. หนังสือรับรองการเกิด (Birth Identification) หมายถึง เอกสารรับรองการเกิดโดยผู้ทำคลอด หรือผู้รักษาพยาบาลเพื่อเป็นหลักฐานว่า ได้มีการคลอดให้กับคนเกิดทุกคน ไม่ว่าบุพการีจะมีสถานะตามกฎหมายอย่างไร ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการรับรองคนเกิด และเป็นขั้นตอนแรกของการจดทะเบียนการเกิด แต่ไม่ใช่การรับแจ้งการเกิด